

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 25.06.2024

Vår ref.: 201911556-40 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Vedtak i uenighetssak om flimmer

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) er bedt om å avgjøre uenighet mellom Statnett og Celsa Armeringsstål AS om overholdelse av krav til flimmerintensitet.

Vårt vedtak er forhåndsvarslet i brev av 16. februar 2024.

1 Vedtak om retting og varsel om tvangsmulkt

RME fatter følgende vedtak:

Celsa Armeringsstål AS er utbedringsansvarlig etter forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet § 2-1 for brudd på § 3-5 om krav til flimmer. Celsa Armeringsstål AS er ansvarlig for at flimmerproblemet blir utbedret uten ugrunnet opphold.

For å gjenopprette lovlig tilstand pålegger RME følgende:

RME pålegger Celsa Armeringsstål AS å oversende plan for iverksetting av tiltak innen 1. november 2024. Planen skal inneholde en fremdriftsplan for utbedring av flimmerproblemet. Fremdriftsplanen skal godkjennes av RME. Med utbedret flimmerproblem menes det at flimmerverdier med opprinnelse fra stålovnene ikke overskrider grenseverdier i forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet § 3-5.

Hjemmelen for pålegget om retting er forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet § 5-2 første ledd.

RME varslers at vi vurderer å fatte følgende vedtak:

For det tilfellet at vårt pålegg om retting ikke blir etterfulgt innen 1. november, vil det påløpe løpende tvangsmulkt på 18 000 kroner per dag fram til forholdet er rettet, jf. energiloven § 10-3, første ledd og forskrift om leveringskvalitet § 5-2.

2 Beskrivelse av saken

I brev av 29. september 2019 klager Statnett som systemansvarlig på flimmer forårsaket av Celsa Armeringsstål AS (Celsa) sin smelteovn i Mo Industripark

Statnett anfører at forskrift om leveringskvalitet brytes i flere tilknytningspunkt i området. Statnett viser til at flimmerproblematikk i Mo Industripark over flere år har vært løst med et spesielt koblingsbilde med delt samleskinne i Svabo stasjon og utstrakt bruk av spesialregulering. Statnett anfører at det fastsatte koblingsbildet gir store begrensninger i systemdriften og dårlig utnyttelse av eksisterende nettanlegg i Mo.

Statnett skriver at de som systemansvarlig ikke har virkemidler som kan fjerne problemene, og ber på bakgrunn av dette RME om å gi nødvendige pålegg for å sikre at bestemmelsene i leveringskvalitetsforskriften overholdes.

RME fattet 11. januar 2022 vedtak om at Celsa var utbedringspliktig etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1. RMEs avgjørelse ble påklaget av Celsa. Energiklagenemnda opphevet RMEs vedtak 14. november 2022 og sendte det tilbake til RME for ny behandling.

2.1 Tidligere behandling av flimmerproblematikken

Som redegjort for i RMEs vedtak av 11. januar 2022,¹ har saken en lang historikk. At forvaltningen tidligere har behandlet en sak tilknyttet det samme forholdet, er sentralt i vurderingen av plasseringen av utbedringsansvaret.

NVE mottok brev fra Statnett 15. oktober 1997 hvor problemstillingene rundt ansvaret for flimmerproblemer ble tatt opp første gang. NVE fattet 26. januar 1999 vedtak om at det var Mo Industripark, som områdekonsesjonær med ståloven tilknyttet, sitt ansvar å utbedre flimmerproblemer i Mo i Rana. Denne avgjørelsen ble stadfestet to ganger som klagesak til OED.² Mo Industripark ble pålagt å installere anlegg eller treffe andre tiltak som på permanent basis reduserer flimmer, som følge av smelteovn innenfor MIPs konsesjonsområde, til et akseptabelt nivå.

I desember 2000 ble dagens koblingsbilde med delt samleskinne i Svabo transformatorstasjon testet ut som flimmerdempende tiltak etter initiativ fra Mo Industripark. Både Statnett og Helgelandskraft (senere Linea) frarådet driftskoblingen som et permanent tiltak, mens Mo Industripark mente den burde videreføres. Statkraft, som berørt kraftprodusent, viste til økt slitasje på sine anlegg, og at dette ikke er utbedret med driftskoblingen. NVE konkluderte i vedtak av 24. oktober 2001 med at den nye driftskoblingen ikke oppfylte kravene i vedtaket av 26. januar 1999, og ga Mo Industripark frist til 1. januar 2003 med å gjennomføre flimmerdempende tiltak.

Avgjørelsen ble påklaget av Mo Industripark i brev av 16. november 2001. Vedtaket ble stadfestet av OEDs vedtak av 10. mars 2004, og Mo Industripark fikk samtidig frist til 1. januar 2005 med å forberede og gjennomføre tiltak iht. vedtaket av 26. januar 1999. NVE vedtok tvangsmulkt 7. februar 2005. Tvangsmulktvedtak ble påklaget 4. mars 2005. OED endret NVEs vedtak slik at tvangsmulkten ble suspendert, og Mo Industripark fikk ny frist til 1. januar 2007 med å oppfylle resultatforpliktelsen fra vedtaket av 1999.

¹ RME-ref. [201911556-20](#).

² OEDs vedtak av 4. februar 2000 og OEDs vedtak av 10. mars 2004.

22. desember 2006 orienterte Advokatfirmaet Grette på vegne av Fundia blant annet om at fristen 1. januar 2007 ikke ville bli nådd, men opplyste om at selskapet hadde truffet styrebeslutning om å anskaffe forvarmingsanlegg, og var i sluttforhandlinger med to ulike leverandører av slike anlegg, med sikte på å sette anlegget i drift sommeren 2008. Advokaten opplyste om at det har vært en uenighet mellom Mo industripark og Fundia om hvem som skulle bære ansvaret for å løse problematikken knyttet til Fundias stålovner. Advokaten opplyste om at uenigheten ble avgjort ved rettsforlik, hvor det fremgikk at:

«Fundia påtar seg det fremtidige ansvar med henblikk på flimmer generert av selskapets egen virksomhet. Av forliket fremgår videre at Fundia skal holde MIP skadesløs for krav fra tredjemann relatert til flimmer, herunder eksempelvis tvangsmulkt ilagt av NVE. På denne bakgrunn anmoder Fundia om at NVE hva angår flimmer generert av Fundias virksomhet for fremtiden forholder seg til Fundia.».

Når det gjelder forvarmingsanlegg som endelig løsning, så skriver Fundias advokat:

For ordens skyld: Det er ikke slikt at forvarmingsanlegg kun er et flimmerdempende anlegg, selv om anlegget bidrar i vesentlig grad til å redusere flimmer. For Fundia vil anlegget i tillegg medføre redusert energiforbruk. Videre vil anlegget bidra til en annen driftssituasjon m.h.t. utslipp til luft, som igjen bidrar til langt bedre muligheter for å rense disse utslipp.³

I november 2008 ble forvarmingsanlegget satt i normal drift. I brev av 7. desember 2009 søkte Advokatfirmaet Grette på vegne av Celsa Armeringsstål/MIP om at vedtak om tvangsmulkt oppheves/omgjøres i medhold av forvaltningsloven § 35. I brev av 12. mai 2011 ga NVE en vurdering av tekniske aspekter knyttet til søknaden. NVE viste til at den installerte løsningen for forvarming av skrapjern i smelteprosessen til Celsa har medført reduserte verdier for flimmerintensitet. Ut fra målinger i Svabo transformatorstasjon mente NVE at intensjonen med vedtaket fra 1999 er oppfylt.

NVE bemerket videre at et akseptabelt nivå av flimmer likevel er avhengig av Celsas drift, kortslutningsytelsen i området, gjeldende driftskobling i Svabo transformatorstasjon, og optimal håndtering av eventuelle anleggsrevisjoner. Departementet slutter seg til NVEs vurdering av at det er nødvendig å ha betydelig fokus på leveringskvaliteten i området, for å unngå uakseptable verdier av flimmerintensitet. Departementet satte som en forutsetning for opphevelse av vedtaket om tvangsmulkt, at resultater fra målinger av flimmerintensitet i Svabo ukentlig ble oversendt NVE.

På bakgrunn av dette opphevet OED vedtaket om tvangsmulkt i brev av 15. juni 2011 etter forvaltningsloven § 35.

³ I brev av 22. desember 2006 (NVE referanse: 200100808-179).

2.2 Nettanlegg og parter i saken

Statnett har som systemansvarlig brakt saken inn til RME for avgjørelse.

Celsa er industribedrift som smelter skrapjern med en lysbueovn. Celsa er nettkunde hos Svabo Industrinett. Svabo Industrinett er områdekonsesjonær for Mo Industripark og anleggskonsesjonær for Svabo stasjon.

*[Beskrivelse og figur unntatt offentlighet, jf. energiloven § 9-3. **Se vedlegg**]*

2.3 Nærmere om flimmer og årsaker til flimmer

Flimmer er en type spenningsforstyrrelse som først og fremst gir utslag i form av synlig variasjon i lys fra elektrisk belysning.⁴ Den elektrisk underliggende årsaken til flimmer er spenningsvariasjoner som ikke overstiger 10 % av spenningen. Særlig kan sykliske spenningsvariasjoner (spenningsfluktuasjoner) forårsake flimmer. Spenningsvariasjoner på bare noen promille kan forårsake ubehag hos mennesker, særlig for spenningsvariasjoner som opptrer med frekvens mellom 8-10 Hz.⁵

Den elektrisk underliggende årsaken er dermed spenningsvariasjoner, mens flimmer er knyttet til den fysiologiske responsen dette gir hos mennesker – dvs. opplevelsen av synlig variasjon i lys fra elektrisk belysning. Flimmer måles i en arbitrær skala der verdien 1.0 indikerer at halvparten av en populasjon vil registrere variasjon i lys fra elektrisk belysning som ubehagelig.

Både produksjon og uttak av elektrisitet fra strømmettet påvirker spenningskvaliteten. I tillegg vil nettets drift og forfatning kunne ha innvirkning på i hvor stor grad bruken av nettet påvirker spenningskvaliteten. Et riktig dimensjonert og driftet nettanlegg vil i seg selv aldri forårsake dårlig spenningskvalitet, men være prisgitt kvaliteten på den elektriske energien som mates inn fra kraftverk og måten den trekkes ut av uttaks kunder.

Ulike elektriske apparater har ulike elektriske egenskaper som gjør at de kan forårsake ulike typer av spenningsforstyrrelser. Rent ohmske laster med jevnt effekttrekk vil i prinsippet kun påvirke spenningens effektivverdi. Laster med kraftelektronikk, som likerettere eller frekvensomformere, vil kunne forårsake overharmoniske spenninger, mens laster som har et hurtig varierende effektuttak vil kunne forårsake spenningsvariasjoner og flimmer.

Lysbueovner har et hurtig varierende effektuttak og er kjent for å kunne forårsake flimmer. Vi finner støtte for dette i faglitteraturen⁶:

(s. 135) Fluctuating loads such as arc furnaces, welders, etc. whose power demand experiences wide and rapid variations, can be potential sources of voltage fluctuations producing flicker.

⁴ Leveringskvalitetsforskriften § 1-4: *Flimmer er den synlige variasjon i lys hvor luminansen eller spektralfordelingen varierer med tiden.* IEV 161-08-13: [Flicker] *impression of unsteadiness of visual sensation induced by light stimulus whose luminance or spectral distribution fluctuates with time.*

⁵ S. 135. Handbook of Power Quality, ISBN 978-0-470-06561-7.

⁶ Handbook of Power Quality, ISBN 978-0-470-06561-7.

(s. 152) Arc furnaces are a very large industrial load with ratings that can range from a few MVA to more than 100 MVA. Possibly arc furnaces are also one of the major sources for perturbations connected to a HV network from the point of view of flicker.

Foruten lysbueovner nevnes sveiseapparat, el-kjeler, kondensatorbatterier, elektriske motorer og vindturbiner som vanlige årsaker til flimner.

2.4 Konsekvensene av flimner

Elektriske apparat som omsettes i Norge er designet for å tåle spenningskvalitetsforstyrrelser som ligger innenfor grenseverdier gitt i EN 50160⁷, og dermed også kravene i leveringskvalitetsforskriften. Generelt sett vil spenningskvalitet som ligger utenfor overnevnte grenseverdier kunne føre til at elektriske apparater får feilfunksjon, økt slitasje eller i ytterste konsekvens havarerer.

Høye flimmerverdier gir først og fremst variasjon i lysintensiteten fra belysningsutstyr. Spenningsvariasjonene som forårsaker flimner ligger i hovedsak innenfor $\pm 10\%$ av spenningens verdi, og dermed innenfor immunitetsgrensene til de fleste elektriske apparater. Det er derfor sjeldent at utstyr havarerer som følge av flimner.

(s. 156) Most of the equipment is designed to be insensitive to voltage fluctuations within the statutory limits. So, the most important effect of voltage fluctuations is flicker produced by the variations in the fluctuations of illumination of light sources.

Etter hva RME kjenner til mottar Linea jevnlig henvendelser om flimner fra sine nettkunder i lavspenningsnettet. RME har til behandling en klage på flimner fra en nettkunde hos Linea.⁸ Av klagen fremgår det at det «*flimrer kraftig, merkes på alle LED lys, og også andre lyskilder som er dempet*». Linea har anført at flimmeret kommer fra lysbueovnen i Mo i Rana. Denne saken ligger i bero i påvente av en løsning på uenigheten mellom Celsa og Statnett.

I tillegg til den faktiske virkningen av flimner i seg selv, har de avbøtende tiltakene som er satt i verk flere negative konsekvenser. Disse er redegjort for under Statnetts anførsler i punkt 3.1.

2.5 Muligheter for å utbedre flimner

Flimner er forårsaket av spenningsvariasjoner. Tiltak for å redusere flimner er derfor knyttet til å redusere spenningsvariasjonene. I prinsippet er det tre relevante strategier: (1) redusere effektvariasjonene – særlig i den reaktive effekten – i lasten, (2) øke kortslutningsytelsen i nettet eller (3) andre tiltak som å isolere lasten som forårsaker spenningsvariasjoner fra de øvrige brukerne av nettet eller å bruke lasten på tidspunkt der de som er berørt av flimner ikke plages av det. I de fleste tilfeller må flimnerproblemer utbedres med en kombinasjon av tiltak⁹:

⁷ Standard EN 50160 Voltage characteristics of electricity supplied by public electricity networks.

⁸ RME-referanse 202204157.

⁹ Handbook of Power Quality, ISBN 978-0-470-06561-7.

(s. 156) Very often, the solution can be provided not by a single method, but by a combination of several of them.

3 Partenes anførsler

Partenes anførsler er i sin helhet beskrevet i RMEs vedtak av 11. januar 2022 og Energiklagenemndas vedtak av 14. november 2022. Vi vil nedenfor oppsummere hovedanførselene fra de ulike partene.

3.1 Statnett

Statnett viser til at flimmerproblematikk i Mo Industripark over flere år har vært løst med delt drift i Svabo og utstrakt bruk av spesialregulering. Statnett anfører at det fastsatte koblingsbildet i Svabo gir store begrensninger i systemdriften og dårlig utnyttelse av de eksisterende nettanleggene i Mo. Statnett anførte i sitt brev at systemansvarlig de siste fem årene har betalt produsentene 20 MNOK i spesialregulering som følge av dette.

Statnett anfører at dersom flimmerintensiteten bringes innenfor grenseverdiene i forskriften vil systemansvarlig kunne fastsette nytt koblingsbilde som muliggjør tilknytning av inntil 150 MW nytt forbruk i dagens nett. Nytt forbruk utover dette vil måtte løses med nye overføringslinjer og økt transformator kapasitet. Statnett fremhever at slike tiltak ikke vil kunne gjøres før flimmerintensiteten i Svabo bringes innenfor forskriftsfestet nivå.

3.2 Linea

Linea bekrefter at dagens flimmersituasjon er forskriftsstridig, og støtter systemansvarlig i at situasjonen ikke er tilfredsstillende i et lengre tidsperspektiv. Linea viser videre til at det i lang tid har vært gjort to avbøtende tiltak for å dempe konsekvensene av flimmet som stålovn genererer; det ene er at systemansvarlig initierer spesialregulering av kraftverk i området og det andre er nettkoblingen i regionalnettet. Til tross for dette ligger verdiene jevnlig fremdeles utenfor forskriftskrav. Begge tiltakene er uønsket da det er betydelige kostnader knyttet til dem som andre kunder må betale.

Linea anfører at den nødvendige nettkoblingen i regionalnettet gjør at Mo må forsynes fra Linea sin 132 kV linje fra Nedre Røssåga med påfølgende elektriske tap som kundene på Helgeland må dekke. Linea anfører at dette har utgjort 50 GWh og 14 MNOK de siste fem årene. Linea anfører avslutningsvis at uttaket i området hittil har vært relativt stabilt og de avbøtende tiltakene derfor ikke har ført til vesentlige kapasitetsmessige ulemper. Linea påpeker likevel at nettkoblingen fører til at det blir «innelåst» 150–200 MW som potensielt kunne vært tatt ut på Mo.

3.3 Svabo Industrinett

Svabo Industrinett støtter Statnett sin situasjonsbeskrivelse, både relatert til flimmet, problemer for systemdrift, kostnader for systemansvarlig, samt begrensninger for videre nettutvikling både under Svabo transformatorstasjon og i området.

Imidlertid mener Svabo Industrinett det er flere elementer som påvirker flimmersituasjonen, og at bildet kan være komplekst. Svabo Industrinett viser til at det høsten 2017 ble etablert en 4-partsgruppe bestående av Statnett, Celsa Armeringsstål, Linea og Svabo Industrinett (daværende MIP Industrinett). Formålet var å gjennomføre en utredning som har som mål å identifisere og prioritere tiltak som vil gjøre det driftsmessig forsvarlig å tilknytte nytt forbruk, samt sikre at krav til flimmernivå gitt i forskrift om leveringskvalitet blir ivaretatt.

Svabo Industrinett viser til at samarbeidsprosjektet engasjerte DigSILENT GmbH (Digsilent) for å bistå i utredningsarbeidet. Digsilent kom i mars 2019 med en rapport som konkluderte med at et STATCOM-anlegg på 127 MVA vil kunne medføre reduksjon i flimmerverdiene til et slikt nivå at forskriftskravene oppfylles permanent. Svabo Industrinett viser til at dette i så fall også vil gi fordeler for egen nettdrift.

3.4 Celsa

Celsa mener Statnetts klage til RME er begrunnet i et ønske om økt kapasitet foranlediget av nytt og økt forbruk. Celsa menes at dette underbygges av

- (1) nettselskapenes henvendelser fra 2015 til dags dato og
- (2) at det flimmerdempende tiltaket som med dagens nett har vurdert å være det samfunnsøkonomisk mest rasjonelle av NVE/OED, altså delt samleskinne A og B i Svabo, nå ønskes fraveket selv om flimmerverdiene i regionen ikke har økt.

Celsa mener de ikke kan belastes investeringer eller kostnader for tilknytning av nytt forbruk.

Celsa mener at Statnett synes å legge til grunn at det først må gjennomføres tiltak mot flimmer, før det kan gjennomføres tiltak for å tilknytte nytt forbruk. Celsa har ikke samme oppfatning, og mener dette gir en samfunnsmessig lite rasjonell løsning. Siden målet er økt forbruk i regionen, må det derimot først gjennomføres analyser av de investeringer og tiltak som skal gi økt kapasitet for nytt forbruk i regionen, inklusive vurderinger av tilhørende kortslutningsverdier og flimmerverdier i kritiske punkt, før en kan konkludere med hvorvidt det fortsatt eksisterer et flimmerproblem i Mo Industripark.

Celsa mener videre at STATCOM-teknologi ikke vil være en egnet løsning på det eventuelle problemet fordi installasjonen av dette, med dagens nettforhold, ikke vil medføre at flimmernivåene vil komme under leveringskvalitetsforskriftens grenser etter en etterfølgende sammenkobling i Svabo. Årsaken til dette er at variabler i nettet, som kortslutningsytelsen og bakgrunnsflimmer, er sterkt varierende.

3.5 Gjennomførte utredninger

Statnett, Celsa, Helgeland Kraft Nett (nå Linea) og Mo Industripark inngikk i mars 2018 en samarbeidsavtale om utredning av tiltak for økt kapasitetsutnyttelse og håndtering av flimmer i Mo («firepartssamarbeidet»). Av avtalen punkt 2 fremgår det at formålet med avtalen er at den

[...] regulerer samarbeid om en utredning som har som mål å identifisere og prioritere tiltak som vil gjøre det driftsmessig forsvarlig å tilknytte nytt forbruk, samt sikre at krav til flimmernivå gitt i forskrift om leveringskvalitet blir ivarettatt. Utredningen skal også inneholde en analyse av årsakene til endringene og spredning av flimmerproblemer i perioden 2011-2017.

Som del av samarbeidet gjennomførte Digsilent en utredning som ble levert i mai 2019. Digsilent konkluderer med at det ikke synes å være mulig å øke kortslutningsytelsen i nettet nok til alene å utbedre flimmerproblemet. Digsilent konkluderer med at et STATCOM-anlegg er egnet, men at nødvendig ytelse og funksjonalitet vil bero på en rekke faktorer.

Høsten 2019 ble det sendt ut en forespørsel på flimmerreduserende anlegg til tre aktuelle leverandører av slike anlegg. Alle de tre leverandørene viser at de vil være leveringsdyktige på denne type anlegg, men ingen ga garanti for å levere anlegg som ville fjerne alle overskridelser av flimmerverdier.

I perioden 28. mai til 8. juni 2020 ble det gjennomført en test av sammenkobling av samleskinne A og B i Svabo transformatorstasjon. Testen var blant annet motivert av å få gode data for flimmer- og kortslutningsverdier ved sammenkoblet nett, og ved flere driftsscenarioer. Rapport fra testen er ført i pennen av Statnett. Den konkluderer blant annet med

[...] at flimmerverdiene synker noe på de stedene der man tidligere har hatt høyest flimmerverdier med splitt i Svabo. Eksempel på dette er Rana, Salten og Marka i transmisjonsnettet og 132 kV Svabo SSB, Alsten, Bleikvassli, Lande, Mosjøen og Tosbotn. I 132 kV målepunktene Svabo SSA, Leirosen, Nesna og Sjona får en imidlertid en stor økning i flimmerverdiene i samlet drift.

Under testen var kortslutningsytelsen høyere på sammenkoblede samleskinner i Svabo enn på hver av samleskinnene ved splitt i Svabo. Under det meste av testperioden var kortslutningsytelsen relativt stabil rundt 2 350 til 2 500 MVA, mens den i perioder var oppe i rundt 3 000. Underveis i testen mottok Helgeland Kraft Nett (nå Linea) 25 klager fra privatpersoner i Mo i Rana på visuelle forstyrrelser, og én klage fra Nesna.

I januar 2021 oversendte Statnett en sluttrapport fra firepartssamarbeidet. Rapporten er ført i pennen av Statnett. I konklusjonen står det:

Konklusjonen fra arbeidet er at det vil være mulig å anskaffe og installere flimmerreduserende tiltak i Mo industripark (Svabo) som sikrer etterlevelse eller nær etterlevelse i 100 % av tiden av flimmernivå fastsatt i forskrift om leveringskvalitet. Dette vil også muliggjøre en mer effektiv nettdrift i området og legge til rette for tilknytning av nytt forbruk.

Statnett skriver i oversendelsen at de ser det blir vanskelig å komme frem til en omforent sluttrapport fra samarbeidsgruppen. Av oversendelsen fremgår det at Celsa er uenig i rapportens premiss og innhold. Celsa har i brev av 6. april 2021 levert innsigelser til rapporten.

Celsa har videre innhentet en vurdering av GE Power Conversion (GE). GE har levert STATCOM-anlegg til en av Celsa sine fabrikker Frankrike. GE konkluderer i rapporten med at det er nødvendig med en kortslutningsytelse på minimum 3 900 MVA i tillegg til et STATCOM-anlegg som reduserer flimmer med en faktor 4,7 for å overholde krav til flimmerintensitet i alle tilfeller.

4 Partenes kommentarer til forhåndsvarsel av vedtak

Celsa og Statnett har kommentert vårt forhåndsvarsel til vedtak av 16. februar 2024. Vi har ikke mottatt kommentarer til varselet fra Svabo Industrinett eller Linea.

4.1 Statnetts kommentarer

Statnett har kommentert forhåndsvarsel til vedtak i brev av 18. mars 2024. Statnett har i tillegg kommentert Celsa sine merknader i brev av 16. april 2024.

Statnett skriver at de mener at varselet beskriver de faktiske forholdene på en god måte og at de er enige i de juridiske vurderingene og konklusjonen. Statnett skriver videre at de støtter innholdet i RMEs vedtak. Statnett skriver at de håper på en fortgang i prosessen med å få på plass nødvendige tiltak for å utbedre flimmeret som skaper problemer for mange kunder, for effektiv utnyttelse av dagens kraftsystem og for videre utvikling.

Statnett viser til at de tidligere prosessen har gitt informasjon og innspill til RME. Statnett kommenterer at dette til dels er beskrevet i varselet. Statnett bemerker at de ikke vil gjenta tidligere innsendt informasjon, men kommenterer enkelte forhold og supplere med noe ny informasjon.

Statnett kommenterer at de mener det er for snevert å se på saken som en uenighetssak mellom Celsa og Statnett. Flimmer fra Celsa er etter Statnetts vurdering et pågående forskriftsbrudd, og det skaper problemer for flere nettselskap og svært mange nettkunder.

Statnett skriver at forvarmingsanlegget som ble satt i drift i 2008 har en positiv effekt med lavere flimmerverdier som resultat. Statnett skriver imidlertid at det er viktig å være klar over at lysbueovnen fortsatt har en del kaldstarter der lysbueovnen har vært ute av drift lenge nok til at forvarming ikke er tilgjengelig. Statnett kommenterer at ved disse oppstartene vil påtrykket av flimmer fra lysbueovnen fortsatt være like kraftig som før tiltaket ble iverksatt.

Statnett skriver at dagens koblingsbilde er ineffektivt og medfører nettbegrensninger. Statnett skriver at de frarådet driftskoblingen i Svabo som permanent tiltak, og at de mener denne løsningen var ment som et midlertidig tiltak.

4.2 Celsas kommentarer

Celsa har kommentert forhåndsvarsel til vedtak i brev av 20. mars 2024.

Celsa har også kommet med ytterlige kommentarer i brev av 30. april 2024. Disse tilleggskommentarene er merknader til Statnetts tilleggskommentarer i brev av 16. april 2024. Celsa mener at Statnetts merknader inneholder uriktige faktiske og rettslige anførsler.

Celsa anfører at et vedtak i tråd med varselet vil være ugyldig.

4.2.1 Celsa mener at RME ikke har overholdt sin utredningsplikt, jf. forvaltningsloven § 17 (1).

Celsa mener RME ikke har utredet saken. Celsa anfører at RME prinsipielt ikke kan fatte et vedtak av den karakter som foreligger i denne saken. Celsa skriver at vedtaket innebærer at RME delegerer egen utredningsplikt etter forvaltningsloven til Celsa. Celsa mener det er RMEs ansvar å utrede og identifisere hvilken kombinasjon av tiltak som er samfunnsøkonomisk optimalt, og at dette ikke er et utredningsansvar som kan delegeres til Celsa.

Celsa mener at RME ikke har innhentet nødvendige opplysninger fra Statnett. Celsa skriver at de ikke har noen mulighet til alene å foreta de analyser og vurderinger som RME må gjennomføre som del av sin utredningsplikt.

Celsa mener forholdet til tidligere forvaltningspraksis ikke er tilstrekkelig utredet. Celsa mener at de rettslige utgangspunktene som oppstilles av RME i beste fall er upresise. Celsa mener at RME først må vurdere om det er tale om ny sak. Hvis det er tilfellet, må RME vurdere hvordan tidligere sak påvirker saksbehandlingen og skjønnsutøvelsen i foreliggende sak.¹⁰

RME har ikke rettslig adgang til å treffe vedtak uten å oppfylle sin utredningsplikt. Celsa viser til at Energiklagenemnda, med årsak i RMEs manglende utredninger i forkant av RMEs vedtak av 11. januar 2022, konkluderte med at RMEs vedtak er ugyldig. Celsa skriver at det er deres syn at resultatet vil bli det samme som i 2022 ved en korrekt lovanvendelse i foreliggende sak. Det vil si at et vedtak av RME i tråd med varselet ikke vil være lovlig utredet og vil, hvis et slikt vedtak likevel fattes av RME, bli opphevet ved etterfølgende prøving i Energiklagenemnda.

4.2.2 Leveringskvalitetsforskriften § 2-1 må tolkes i lys av øvrig regelverk og RME anvender feil lovforståelse

Celsa viser til at Energiklagenemnda i sin avgjørelse klargjorde utbedringsansvarets rekkevidde, slik det kommer til anvendelse på Celsa. Celsa skriver at Energiklagenemnda sin konklusjon på spørsmålet om ansvar er at det, på visse vilkår, vil kunne ligge en utbedringsplikt også på Celsa, men at rekkevidden av plikten må vurderes i en bred kontekst hvor det også tas hensyn til nettselskapenes leverings- og tilknytningsplikt, samt reglene om anleggsbidrag.

Celsa viser til at de erkjenner de prinsipielle sider ved utbedringsplikten og det tilhørende finansieringsansvaret slik det er identifisert av Energiklagenemnda. Celsa anfører videre at det sentrale i denne forbindelse igjen er plikten det påligger RME å utrede alle rettslige og faktiske forhold for å identifisere (1) den samfunnsøkonomisk optimale løsningen og (2) hvordan utbedringsplikten og finansieringsansvaret for den samfunnsøkonomiske optimale løsningen som identifisert skal allokere mellom de berørte aktørene. Celsa

¹⁰ Celsa viser her til NOU 2019:5 s. 401.

anfører at RME så langt verken har foretatt de faktiske analyser som kreves i (1) eller analysen av lovanvendelsen som kreves i (2).

4.2.3 Celsa tar sitt ansvar og deltar aktivt i utbedringsarbeidet

Celsa viser til at flimmerproblemer i de fleste tilfeller må utbedres med en kombinasjon av tiltak. Etter Celsa sin vurdering er det beste og mest robuste alternativet en direktekobling kombinert med tilfredsstillende flimmerkompenserende utstyr. Celsa anfører imidlertid at hva som er den samfunnsøkonomisk optimale løsningen er en del av de forhold det påligger RME å utrede.

Celsa viser til at det eneste tiltaket de i realiteten kan gjennomføre er installasjon av flimmerkompenserende utstyr. Celsa anfører at slik teknologi alene ikke vil være egnet som en varig løsning i seg selv. Celsa skriver at RME siden Energiklagenemnda sin opphevelse av RMEs vedtak ikke har gjennomført noen analyser overhodet. Celsa viser til at de på sin side tar sitt ansvar som identifisert av Energiklagenemnda, og at det hos Celsa har vært løpende arbeid.

Celsa viser til å ha sendt invitasjon til Statnett og Linea om å delta i en mulighetsstudie for å identifisere netttiltak. Celsa viser videre til at Svabo Industrinett har tatt initiativ overfor Statnett og Linea til å etablere et flimmerkompenserende anlegg, og at Celsa er gjort kjent med dette i en separat og bilateral henvendelse fra Svabo.

Celsa viser til at RMEs varsel setter hele prosjektet i fare, dvs. at varselet øker sannsynligheten for at prosjektet kan stoppe opp med en senere løsning enn det som ville vært tilfelle i det kontrafaktiske scenariet uten et varsel fra RME.

Celsa anfører at prosjektet viser at RMEs tidsfrister som inntatt i varselet ikke bare er urimelige, men urealistiske og direkte umulige.

Celsa anfører at det mest hensiktsmessige på nåværende tidspunkt reelt sett er at RME uttrykkelig trekker varselet og bidrar inn i den pågående prosessen, blant annet med nødvendige utredninger og avklaringer relatert til bruk av dispensasjonsadgangen som nevnes avslutningsvis i punkt 6.6 i varselet.

Celsa kommenterer at varselet ikke redegjør for hvorfor RME fant det nødvendig å varsle vedtak i februar 2024, og at de oppfatter at det ikke er som følge av nyere henvendelser eller hendelser, men heller at RME mer generelt fant det betimelig å følge opp flimmerproblematikken.

5 Det rettslige rammeverket

5.1 Forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet

Slik RME ser det, gjelder saken forhold som reguleres av forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet (leveringskvalitetsforskriften). Leveringskvalitetsforskriften gjelder for den som helt eller delvis eier, driver eller bruker elektriske anlegg eller elektrisk utstyr som er tilknyttet det norske kraftsystemet, jf. § 1-2 første ledd. Formålet med forskriften er å sikre

en tilfredsstillende leveringskvalitet i det norske kraftsystemet, og en samfunnsmessig rasjonell drift, utbygging og utvikling av kraftsystemet, jf. § 1-1 første setning.

Krav til leveringspålitelighet og spenningskvalitet er regulert i forskriftens kapittel 3. Utgangspunktet er at nettselskap «skal sørge» for at flimmerintensitet ikke overstiger grensene fastsatt i forskriften, jf. Leveringskvalitetsforskriften § 3-5. Bestemmelsen lyder:

Nettselskap skal sørge for at flimmerintensitet ikke overstiger følgende verdier i tilknytningspunkt med det respektive nominelle spenningsnivå, U_N , for det respektive tidsintervall:

	$0,23 \text{ kV} \leq U_N \leq 35 \text{ kV}$	$35 \text{ kV} < U_N$	tidsintervall
Korttidsintensitet av flimmer, P_{st} [pu]	1,2	1,0	95 % av uken
Langtidsintensitet av flimmer, P_{lt} [pu]	1,0	0,8	100 % av tiden

Flimmerintensitet som skyldes jord- eller kortslutninger i nettet, innkobling av transformatorer eller gjeninnkobling etter feil, omfattes ikke av grenseverdiene oppstilt i første ledd.

Bestemmelsen pålegger ikke nettselskap utbedringsansvar, men en plikt til «å sørge for» at verdiene ikke overskrides. Nettselskap skal «sørge for» at flimmerintensiteten er innenfor verdiene fastsatt i forskrift gjennom å utpeke en utbedringsansvarlig etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1, jf. § 2-5 fjerde ledd. Leveringskvalitetsforskriften § 2-1 tredje ledd lyder:

De som omfattes av denne forskriften skal, dersom deres anlegg er skyld i at bestemmelsene i denne forskriften ikke kan overholdes, utbedre forholdet uten ugrunnet opphold. Utbedringsplikten gjelder ikke for nettkunder, dersom grenseverdiene kun overskrides i eget tilknytningspunkt, og tilknyttet nettselskap ikke opplever problemer som følge av dette.

Bestemmelsen gir uttrykk for et «forurensar-betaler-prinsipp»; den som er ansvarlig for at flimmerintensiteten ikke er innenfor verdiene fastsatt i forskrift er også ansvarlig for at forholdet utbedres. Nettkunder kan også etter forskriften bli utbedringsansvarlig dersom «deres anlegg» er skyld i at bestemmelsene i forskriften ikke kan overholdes, jf. § 2-1 tredje ledd første setning, jf. § 1-2 første ledd.

Videre skal utbedringsansvarlig utbedre forholdet «uten ugrunnet opphold», jf. § 2-1 tredje ledd første setning. Nettkunder med utbedringsplikt for brudd på krav til spenningskvalitet kan unntas plikten dersom grenseverdiene kun overskrides i eget tilknytningspunkt, og andre ikke opplever problemer som følge av dette. Det må også gjøres en konkret vurdering i hver enkelt situasjon om brudd på § 3-5 skyldes nettets drift eller tilstand, eller om det skyldes kundens bruk av nettet.

Av leveringskvalitetsforskriften § 2-4 skal nettselskap, for å begrense omfang av forhold som medfører avbrudd eller redusert leveringskvalitet, så langt som mulig utføre koblinger i egne nettanlegg. Dette gjelder også selv om andre enn nettselskapet selv er årsaken til den forringende leveringskvaliteten.¹¹

5.2 Tilknytningsplikt

Anleggskonsesjonærer har plikt til å tilknytte uttakskunder, jf. energiloven (enl.) § 3-4. Plikten er videre presisert i forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 3-2. Bestemmelsens første ledd første setning sier at tilknytningsplikten gjelder den som har konsesjon for nettanlegg hvor nye uttakskunder mest rasjonelt kan tilknyttes, eller en forbruksøkning gjennomføres. Av første ledd andre setning fremgår det at dersom tilknytningen medfører behov for investeringer i overliggende nettanlegg, gjelder tilknytningsplikten tilsvarende for konsesjonærer for slikt nett.

Tilknytningsplikten innebærer en investerings- og utredningsplikt for netteier. Ved henvendelser fra kunder skal netteier vurdere om tilknytningen er «driftsmessig forsvarlig», jf. NEM § 3-2 annet ledd. Dette innebærer blant annet at dersom tilknytningen går utover leveringskvaliteten til kundene i nettet, må dette utbedres slik at kravene i leveringskvalitetsforskriften § 3-5 kan opprettholdes også etter tilknytningen.¹² I slike tilfeller knytter utbedringen seg til behovet for nytt forbruk, og denne utbedringen finansieres av blant annet nettleie og anleggsbidrag, jf. forskrift om teknisk og økonomisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen (forskrift om kontroll av nettvirksomhet) §§ 16-1 og 16-12. I tilfeller hvor kravene i leveringskvalitetsforskriften § 3-5 ikke opprettholdes også i situasjoner uten at det er tilknyttet nye uttakskunder, er bestemmelsene om utbedring i leveringskvalitetsforskriften gjeldende.

5.3 Tidligere forvaltningspraksis

Et vedtak er «generelt eller konkret bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer (enkeltpersoner eller andre private rettssubjekter)», jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven – fvl.) § 2 første ledd bokstav a. Dersom forvaltningen har truffet et tidligere vedtak som pålegger en part visse plikter, må det vurderes om det dreier seg om samme sak eller en ny sak når forvaltningen skal behandle de samme partens plikter på nytt. Forvaltningsloven har regler for omgjøring av vedtak i en sak som i utgangspunktet er ferdig behandlet. Etter forvaltningsloven § 35 første ledd kan et «forvaltningsorgan» omgjøre «sitt eget vedtak» dersom

- a) *endringen ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser, eller*
- b) *underretning om vedtaket ikke er kommet fram til vedkommende og vedtaket heller ikke er offentlig kunngjort, eller*
- c) *vedtaket må anses ugyldig.*

¹¹ Dokument nr 3-2004 [Leveringskvalitet i kraftsystemet](#) s. 53.

¹² At dette er en del av vurderingen av om tilknytningen er «driftsmessig forsvarlig» fremgår blant annet i NOU 2022:6 punkt 7.2.7.

Også klageinstansen og andre overordnede organer har adgang til å omgjøre underordnede organers vedtak, jf. fvl. § 35 annet til fjerde ledd. Et underordnet organ kan imidlertid ikke omgjøre et overordnet organs avgjørelse.

Forskjellig fra omgjøring er avgjørelse i ny sak med nye omstendigheter¹³. Reglene for omgjøring etter fvl. § 35 dekker ikke slike tilfeller. Forvaltningen står da, i utgangspunktet, fritt til å realitetsbehandle saken.

Hvordan man skal vurdere om det er snakk om endelig avgjort sak eller ny sak med nye omstendigheter, er ikke regulert i forvaltningsloven. I forarbeidene til forvaltningsloven, slik den ble vedtatt i 1967, er omgjøring i relasjon til saksbehandlingsreglene kort diskutert og i den sammenheng nevnes også hva som skal regnes som en ny sak. I forvaltningskomiteens innstilling (1958) s. 236, jf. s. 241 står følgende:

«Begrepet ”omgjøring” brukes undertiden i meget vid betydning, nemlig som all senere endring i en truffen avgjørelse, se Castberg s. 160 flg. Når man særskilt har behandlingsreglene for øyet, er det imidlertid hensiktsmessig å sondre mellom omgjøring og klage. I denne fremstilling vil omgjøring bli nyttet som betegnelse på forandring i en truffen avgjørelse p.g.a. et endret syn på forholdene uten at det foreligger noen endring i de faktiske eller rettslige omstendigheter som vedtaket bygger på. Bli det skaffet til veie nye opplysninger om forhold som var tilstede da avgjørelsen ble truffet eller er det senere skjedd endringer i det faktiske eller rettslige grunnlag for vedtaket, vil det i alminnelighet foreligge en helt ny sak» (vår understreking).¹⁴

Spørsmålet er også behandlet i rettspraksis.¹⁵ Også avgjørelser fra Høyesterett legger opp til at det skal foretas en konkret helhetsvurdering av sakens faktiske og rettslige side i avgjørelsen av hva som er å regne som samme sak. Sentralt i vurderingen er endringer i faktum, hjemmel eller andre hensyn.

6 RMEs vurdering

Vi vurderer saken etter energiloven med tilhørende forskrifter.

Slik RME ser det, er det flere spørsmål i saken.

Saken har en omfattende historikk, og det har tidligere vært en sak til behandling i forvaltningen som omhandler samme forhold. Det første spørsmålet er hvilken betydning tidligere behandling og avgjørelser har for behandlingen av Statnett sin klage.

For det andre er det spørsmål om krav til spenningskvalitet etter leveringskvalitetsforskriften § 3-5 er brutt, og videre hvem som kan utpekes som utbedringsansvarlig for dette etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1.

¹³ NOU 2019: 5 kapittel 25.1 hvor det redegjøres for gjeldende rett.

¹⁴ Se også Ot.prp. nr. 38 (1964-1965) side 109 hvor departementet sluttet seg til komiteens uttalelser.

¹⁵ Rt. 1997 s. 343 og Rt. 2011 s. 910 (avsnitt 55–56).

For det tredje reiser saken spørsmål om forholdet mellom nettselskapenes plikt til å tilrettelegge for ny kapasitet etter NEM §§ 3-2 og 3-3 og utbedringsplikt for brudd på krav til spenningskvalitet etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1.

I Energiklagenemndas vedtak av 14. november 2022 ble det lagt til grunn at saken var foranlediget av netteierens tilknytningsplikt etter forskrift om nettregulering og energimarked (NEM) §§ 3-2 og 3-3. Det neste spørsmålet blir dermed om reglene om tilknytningsplikt kommer til anvendelse.

6.1 RMEs vurdering av partenes kommentarer til forhåndsvarselet

6.1.2. Om type sak og hvorfor RME varslet nytt vedtak i 2024.

Statnett og Celsa har begge kommentert at saken behandles som en uenighetssak etter leveringskvalitetsforskriften. Statnett kommenterer at det er en snever tilnærming, og at flimner fra Celsa er et pågående forskriftsbrudd som skaper problemer for mange nettselskap og svært mange nettkunder.

Celsa stiller spørsmål ved at RME finner det nødvendig å varsle nytt vedtak i saken.

RME er enig i at saken er mer omfattende enn uenighetssaker om leveringskvalitet normalt er. Vår vurdering er imidlertid at kjernen i saken er uenighet knyttet til hvem som er utbedringspliktig for brudd på krav til grenseverdier for spenningskvalitet, og at det er riktig å behandle den som en uenighetssak etter leveringskvalitetsforskriften.

RME mener det er nødvendig å varsle og fatte nytt vedtak i saken. Det underliggende problemet med flimner er ikke borte selv om vårt vedtak av 11. januar 2022 ble opphevet av Energiklagenemnda. Det fremgår videre av Energiklagenemnda sin avgjørelse at vedtaket ved opphevelse sendes tilbake til underinstansen til ny behandling. RME kan ikke la være å fatte vedtak i uenighetssaker, eller la pågående forskriftsbrudd som er brakt inn til oss fortsette. Statnett har ikke trukket sin klage, og RME legger til grunn at uenigheten består.

6.1.3. Om å utrede den samfunnsøkonomisk optimale løsningen.

Celsa anfører at RME ikke har utredet saken og at varselets konklusjon er en ulovlig delegering av RMEs myndighet.

RME mener Celsa har en uriktig forståelse av rekkevidden av vår utredningsplikt. Vi skal se til at saken er tilstrekkelig opplyst til å avgjøre hvem som er utbedringsansvarlig for brudd på grenseverdier for flimmerintensitet. Det innebærer ikke at RME skal utrede hvilke tiltak den utbedringsansvarlige faktisk skal gjennomføre, herunder utrede alternative nettløsninger i regional- og transmisjonsnettet på Helgeland.

Når det gjelder en ev. direktetilknytning av Celsa til transmisjonsnettet legger vi – som vi bemerket i vårt varsel – til grunn at dette forutsetter etablering av nye konsesjonspliktige 420 kV nettanlegg. Hvorvidt det er samfunnsmessig rasjonelt, må konsesjonsmyndighetene avgjøre ved ev. å innvilge konsesjon til et slikt tiltak. RME har under ingen omstendigheter myndighet til å avgjøre dette. Det vil oppstille en svært uryddig praksis dersom RME skal forberede, melde eller konsesjonssøke tiltak på vegne av

parter i uenighetssaker. Dersom Celsa mener en direktetilknytning er den mest rasjonelle løsningen, står Celsa fritt til å utrede, melde og søke konsesjon for tiltaket.

Avslutningsvis er det vår vurdering at hva som samfunnsøkonomisk sett er optimal løsning, ikke er avgjørende for spørsmålet om hvem som er utbedringsansvarlig etter leveringskvalitetsforskriften. Fastsettelse av utbedringsansvar skal gjøres ut fra prinsippet om forurenser-betaler, jf. leveringskvalitetsforskriften § 2-1. De som omfattes av forskriften, kan utpekes som utbedringsansvarlig dersom «deres anlegg» er skyld i at forskriftens bestemmelser ikke kan overholdes, jf. bestemmelsens tredje ledd første setning. Etter RMEs vurdering er det ikke tvil om at Celsa er opphav til flimmer i denne saken.

6.1.4. Om å innhente opplysninger

RME mener det er uriktig at vi ikke har innhentet tilstrekkelige opplysninger til å fatte vedtak i saken. Vi mener videre det er uriktig fremstilt at Statnett ikke har bidratt med opplysninger eller at Celsa ikke kan få ev. nødvendige ytterligere opplysninger fra Statnett. Rapportene som utarbeidet i sakens anledning (Digsilents rapport av mai 2019, Statnetts evaluering av test av sammenkobling i Svabo i mai/juni 2020 og den ikke omforente sluttrapporten fra firepartssamarbeidet av januar 2021) inneholder opplysninger om nåværende og ventet nivå på kortslutningsytelse.

6.1.5. Om forholdet til tidligere forvaltningspraksis

Celsa anfører at forholdet til tidligere forvaltningsvedtak ikke er tilstrekkelig utredet. Celsa mener at de rettslige utgangspunktene som oppstilles av RME i beste fall er upresise. Celsa mener at RME først må vurdere om det er tale om ny sak. Hvis det er tilfellet, må RME vurdere hvordan tidligere sak påvirker saksbehandlingen og skjønnsutøvelsen i foreliggende sak. Celsa viser her til NOU 2019:5 s. 401 hvor følgende står beskrevet i punkt 25.1:

Forskjellig fra omgjøring er avgjørelse i ny sak. Det er tilfellet der en part søker på ny etter at en tidligere søknad med samme innhold ble avslått, eller der forvaltningsorganet bruker en hjemmel for pålegg til å gi et nytt og mer omfattende pålegg rettet mot samme forhold. Omgjøringsreglene gjelder ikke for slike tilfeller. Det kan likevel ikke utelukkes at kravene til saksbehandlingen og forvaltningsskjønnet i den nye saken kan bli noe påvirket av at det har vært en tidligere tilsvarende sak. Det regnes heller ikke som omgjøring dersom et forvaltningsorgan først lar være å bruke en adgang til å treffe avgjørelse av eget tiltak og deretter ombestemmer seg og treffer en slik avgjørelse.

RME kan ikke se at dette utdraget fra forarbeidene til ny forvaltningslov, taler for at man må utføre vurderingene nevnt i avsnittet over i den bestemte rekkefølgen. RME mener at forholdet til ny forvaltningspraksis er tilstrekkelig utredet i punkt 6.2.

6.1.6. Leveringskvalitetsforskriften § 2-1 må tolkes i lys av øvrig regelverk

Celsa anfører at den reelle begrunnelsen for vedtaket er behovet for å tilrettelegge for ny kapasitet. RME viser i denne sammenheng til redegjørelsen gjort i punkt 6.4.

6.1.7. Om tidsfrister for utbedring

Celsa anfører at tidsfristene som er oppstilt er umulige å innfri. RME er innforstått med at tiden det tar å anskaffe et ev. flimmerkompenserende anlegg vil bero på leveringstiden hos leverandører av slike anlegg, og at dette er utenfor Celsa sin kontroll. Tilsvarende vil ev. etablering av nye konsesjonspliktige nettanlegg innebære myndighetsprosesser som er utenfor Celsa sin kontroll.

Frister for pålegg om retting må ta hensyn til dette. På bakgrunn av dette finner RME det nødvendig å endre tidsfristene oppsatt i varselet. Utarbeidelse av en plan for utbedring er etter RMEs syn et forhold som er fullt og helt under Celsa sin kontroll, og vi mener det er hensiktsmessig å fastsette en konkret frist for dette 1. november 2024. Når det gjelder gjennomføring av faktiske tiltak, vil dette kunne avhenge av tiltak, leveringstid på anlegg og ev. konsesjonsbehandling. RME finner på bakgrunn av dette at det er hensiktsmessig at Celsa i sin plan for tiltak fastsetter en fremdriftsplan som skal godkjennes av RME.

6.2 Om tidligere forvaltningspraksis

I Energiklagenemndas vedtak av 14. november 2022 blir det påpekt at tidligere saksgang er et sentralt moment i vurdering av utbedringsansvaret:

At det tidligere har versert en sak knyttet til det samme forholdet er imidlertid et sentralt moment i den videre vurderingen. Særlig må dette få betydning for forvaltningens plikt til å utrede saken. Det følger av forvaltningsloven § 17 at forvaltningsorganet «skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes». I en så teknisk komplisert sak, hvor det tidligere har versert en sak om de samme forholdene, må det kunne stilles krav til at RME sørger for å utrede saken grundig, slik at det foreligger et solid grunnlag for et nytt vedtak om utbedringsplikt rettet mot klager.¹⁶

I punkt 5.3 redegjør vi for betydningen av tidligere forvaltningspraksis. RME legger til grunn, slik Energiklagenemnda gjør i sin avgjørelse, at man her er utenfor virkeområde til forvaltningsloven § 35.¹⁷ Etersom flimmerproblemer i Mo har vært behandlet av forvaltningen tidligere, er det nødvendig å utrede i hvilken grad tidligere forvaltningspraksis legger føringer for mulige utfall av vår behandling av denne saken. Også Energiklagenemnda påpeker at dette spørsmålet må utredes grundigere, men nemnda utelukker ikke at det kan være snakk om endrede omstendigheter som innebærer at saken kan realitetsbehandles på nytt.

Spørsmålet er altså om saken ble endelig avgjort i 2011, og at Celsa da ikke kan pålegges utbedringsansvar på nytt, eller om saken skal behandles som en ny sak. Man må i denne saken gjøre en konkret helhetsvurdering av sakens faktiske og rettslige sider, se punkt 5.3. Sentralt i denne vurderingen er om sakene gjelder «*ulikt faktum, ulik hjemmel og andre hensyn*», jf. Rt. 1997 s. 343 og Rt. 2011 s. 910 (avsnitt 55-56).

¹⁶ Energiklagenemndas vedtak av 14. november 2022 s. 23 premiss 152.

¹⁷ Se punkt 5.3 og Energiklagenemndas vedtak av 14. november 2022 s. 23 premiss 150.

Nemda legger til grunn at saken ble løst i 2011, men det fremgår av både NVEs tekniske vurdering i brev av 12. mai 2011 og OEDs vedtak av 15. juni 2011 at Celsa fortsatt må bidra for å holde flimmerverdiene på et akseptabelt nivå. Det er også kjent at det var Mo Industripark som tok initiativ til dagens koblingsbilde med delt samleskinne – selv om andre aktører frarådet dette og opplever negative følger av løsningen. NVE påpekte i sin vurdering av 12. mai 2011 at denne driftskoblingen medførte økte kostnader, men at det var riktig virkemiddel for å holde flimmerintensiteten på et akseptabelt nivå. Forvarmingsovnen var alene ikke løsningen på flimmerproblematikken. Det fremgikk også av brev av 22. desember 2006 at forvarmingsovnen ikke bare er installert som et flimmerdempende tiltak, men også hadde andre fordeler for bedriften, se punkt 2.1. Departementet konstaterte at de ulike tiltakene som var igangsatt samlet sett tilsa at tvangsmulktvedtaket, som gjaldt for verdier målt i samleskinne A, skulle falle bort.

RME påpeker også at tvangsmulktvedtaket ikke knyttet seg til dagens gjeldende krav gitt i leveringskvalitetsforskriften. Tvangsmulktvedtaket ble fattet 7. februar 2005 og forholder seg til grenseverdier satt i NVEs vedtak av 26. januar 1999. Forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet trådte i kraft 1. januar 2005. Leveringskvalitetsforskriften var altså ikke hjemmelen for tvangsmulktvedtaket OED opphevet i 2011. Dette ble også belyst av NVE i 2011 hvor det het at:

Det nåværende tvangsmulktvedtaket overfor MiP er ikke rettet mot overskridelser av grenseverdier i forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet. Dersom en nettkunde i området bringer sin misnøye med leveringskvalitet inn for HK eller Statnett, plikter disse i dag å behandle henvendelsene i tråd med forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet, jf. forskriftens § 2-5.¹⁸

Celsa har bemerket at de mener at RME i vedtaket i 2022 la til grunn at utbedringsansvaret i leveringskvalitetsforskriften er en videreføring av resultatforpliktelsen i vedtaket fra 1999. I RMEs vedtak fra 2022 står det at «resultatforpliktelsen i vedtaket ble senere endret til å oppfylle forskrift om leveringskvalitet, som trådte i kraft i 2005.» RME mener med dette at pålegget som ble gitt i 1999, i dag ville sammenfalt med kravene i forskriften som kom senere. Dette kan likevel ikke fritta Celsa fra plikten til å oppfylle kravene i dagens forskrift.

Vedtaket fra 2011 er basert på at det kun unntaksvis var måleresultater utenfor kravene. RME påpeker at tvangsmulktvedtaket kun gjaldt for samleskinne A, og det var kun målinger fra denne stasjonen som ble lagt til grunn i behandlingen av saken i 2011.¹⁹ Siden 2011 er det satt ut spenningskvalitetsmålere i flere stasjoner. RME legger derfor til grunn at målingene i dag gir et mer riktig bilde av den faktiske tilstanden i nettet. I dag blir det målt forhøyede flimmerverdier i flere andre stasjoner, se punkt 6.3. RME anser dette som nye opplysninger om faktum som taler for at saken skal realitetsbehandles på nytt.

Som opplyst i Energiklagenemndas vedtak av 14. november 2022, har Statnett i mange år fastsatt et koblingsbilde med deling av nettet på 132 kV i Svabo transformatorstasjon som et flimmerdempende tiltak. Slik RME ser det, og slik NVE vurderte i brev av 12. mai 2011, ville ikke forvarmingsovnen til Celsa vært tilstrekkelig tiltak for å holde flimmerverdiene på

¹⁸ NVEs brev av 12. mai 2011 s. 4.

¹⁹ NVEs brev av 12. mai 2011 s. 1.

et akseptabelt nivå, uten at blant annet Statnett aksepterte driftskoblingen. I utgangspunktet var det kun MIP som var pålagt å treffe tiltak som reduserte spenningsforstyrrelser. At nettet må driftes med kontinuerlig separat drift, medfører økte kostnader. Dette har vært belyst i tidligere saksgang.²⁰

Energiklagenemnda poengterte at det ikke har gått lang tid siden tvangsmulktvedtaket ble opphevet i 2011. RME mener utviklingen av etterspørsel etter nett og forbruk har endret seg betydelig siden 2011, og dette er omstendigheter som trekker i retning av at saken bør behandles på nytt. I vår vurdering har vi også vektlagt at forvarmingsanlegget ikke alene utgjorde et flimmerdempende tiltak, men bidro også til en annen driftssituasjon med hensyn til forurensning for Celsa (tidligere Fundia). Med andre ord kan ikke hele kostnaden på 350 millioner kroner i 2008 rubriseres som et flimmerdempende tiltak, men også et tiltak med andre positive virkninger for Celsas virksomhet, jf. vår redegjørelse i punkt 2.1.²¹

Etter en konkret helhetsvurdering mener RME at tidligere forvaltningspraksis ikke er til hinder for at Celsa utpekes til utbedringsansvarlig etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1.

6.3 Om brudd på krav til flimmerintensitet og kilden til flimmer

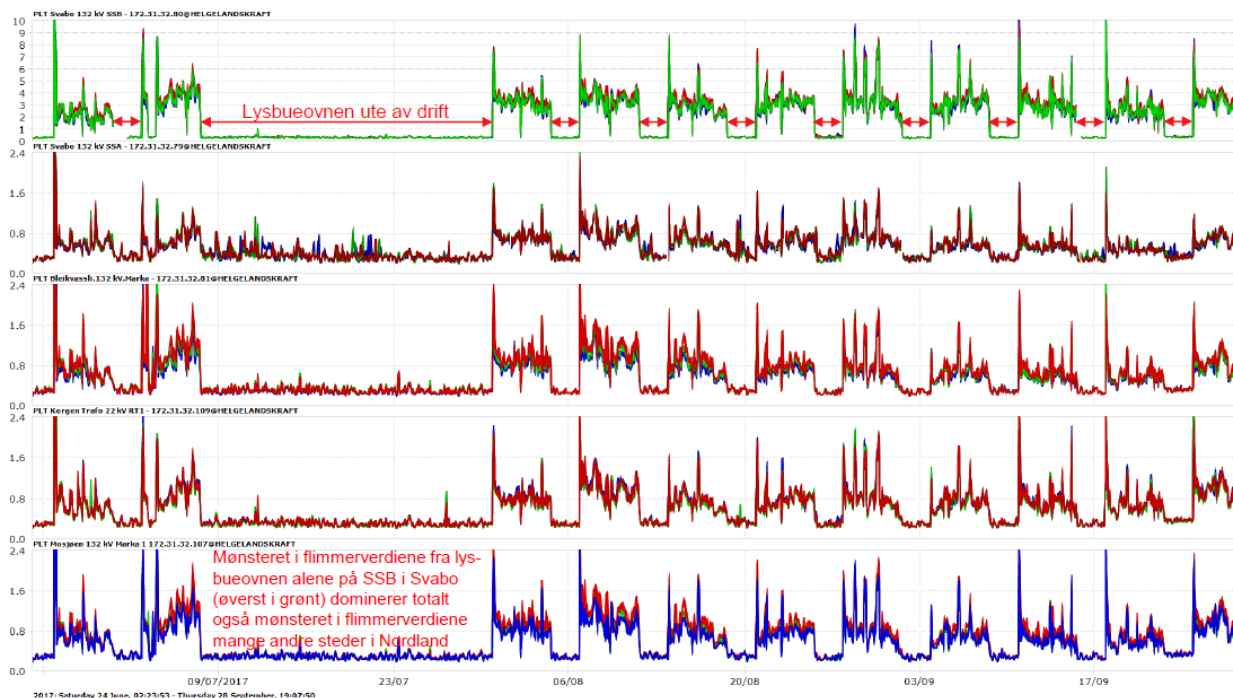
Målinger av flimmer på 132 kV samleskinne B i Svabo viser verdier som i betydelig grad overskrider forskriftens grenseverdier. Målerverdiene for langtidsintensitet av flimmer ligger jevnt over 2 og med enkeltverdier over 10, mot forskriftskravet som er 0,8 i 100 % av tiden. Målerverdier for korttidsintensitet av flimmer ligger betydelig over dette, med enkeltverdier over 20.

Dagens koblingsbilde med delt samleskinne i Svabo stasjon innebærer at det kun er Celsa som forsynes direkte fra 132 kV samleskinne B. Målinger i elektrisk nærliggende stasjoner viser forhøyede flimmernivå, og at det er tydelig sammenfall i tid og styrke mellom målinger i samleskinne B i Svabo og i de øvrige stasjonene. Målinger som er utført når Celsa har innstilt egen drift viser til gjengjeld normale nivåer av flimmerintensitet på 132 kV samleskinne B i Svabo og i de øvrige nevnte stasjonene, se Figur 1. Dette indikerer at det er Celsa som er bakenforliggende årsak til de høye flimmerverdiene i alle disse stasjonene.

Basert på dette legger RME til grunn at det er brudd på krav til flimmerintensitet og at de forhøyede flimmerverdiene primært har sin opprinnelse hos Celsa. Energiklagenemnda skriver også i sin avgjørelse at det etter nemndas syn mest sannsynlig er Celsa sitt anlegg som har bidratt til de høye flimmerverdiene.

²⁰ Se blant annet NVEs brev av 12. mai 2011 s. 3.

²¹ Se Energiklagenemndas vedtak av 14. november 2022 s. 23–24 premiss 151 og 154.

Figur 1: Målinger av langtidsintensitet av flim i (fra øverst til nederst): Svabo samleskinne B, Svabo samleskinne A, Bleikvassli, Korgen og Mosjøen. Måleperiode er fra 24. juni 2017 til 28. september 2017. Kilde: Statnett.

6.4 Om forholdet mellom nettselskapenes plikt til å gi tilknytning og leveringskvalitet

I Energiklagenemdas vedtak av 14. november 2022 ble det lagt til grunn at «utbedringene klager er pålagt å gjennomføre reelt sett skal tilrettelegge for nytt forbruk».²²

I punkt 5.2 redegjør vi for forholdet mellom reglene for tilknytningsplikt og leveringskvalitetsforskriften. I tilfeller hvor kravene i leveringskvalitetsforskriften § 3-5 ikke overholdes, selv uten at det er tilknyttet nye uttaks kunder, er bestemmelsene om utbedring i leveringskvalitetsforskriften gjeldende. Slik RME ser det, gjelder saken altså forhold som reguleres av leveringskvalitetsforskriften og ikke reglene for tilknytning.

Nemda påpeker at «utbedringer som knytter seg til behovet for nytt forbruk, er omfattet av nettselskapenes ansvar etter energiloven § 3-3 og § 3-4».²³ RME er enig i at utbedringer som knyttes til nytt forbruk er nettselskapenes ansvar. I denne saken er det imidlertid etter vårt syn ikke nye tilknytninger som utløser behov for utbedring. Som redegjort for over, overskrides grenseverdier for flimmerintensitet i flere stasjoner. Videre mottar Linea jevnlig klager fra sine nettkunder på flim som med stor sannsynlighet har sin opprinnelse hos Celsa sin virksomhet. Dette utløser i seg selv behov for utbedring, uavhengig av nettselskapenes tilknytningsplikt.

Det er imidlertid en sammenheng mellom brudd på krav til flimmerintensitet og avvist etterspørsel etter nye tilknytninger. De høye flimerverdiene påvirker utnyttelsesgraden

²² Energiklagenemdas vedtak av 14. november 2022 s. 25.

²³ Energiklagenemdas vedtak av 14. november 2022.

av eksisterende nettanlegg og mulighetene for å etablere økt kapasitet i området. Etersom flimmer begrenser utnyttelsen av eksisterende nettanlegg, vil tiltak som reduserer flimmer også kunne tilgjengeliggjøre kapasitet i eksisterende nettanlegg som i dag ikke kan utnyttes, uten at dette i seg selv kan klassifiseres som tilrettelegging for nye tilknytninger. Begrensninger i tilgjengelig nettkapasitet som skyldes brudd på krav til spenningskvalitet, bør dermed løses gjennom pålegg om utbedring etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1.

Nettkunder som er utbedringsansvarlig for brudd på krav til spenningskvalitet kan under gitte forutsetninger unntas utbedringsplikt, jf. leveringskvalitetsforskriften § 2-1 tredje ledd siste setning. Vilklårene for at nettkunder likevel ikke behøver gjennomføre tiltak er dersom grenseverdiene kun overskrides i eget tilknytningspunkt, og tilknyttet nettselskap ikke opplever problemer som følge av dette. Dersom nettselskapet eller andre kunder på et senere tidspunkt likevel opplever problemer som følge av denne nettkunden, kan nettkunden pålegges etter § 2-1 tredje ledd første setning å gjennomføre utbedrende tiltak selv om den opprinnelig var unntatt.

Kapasitetsbehov utover det som eventuelt blir tilgjengelig ved at flimmerproblemet utbedres er omfattet av nettselskapenes tilknytningsplikt. RME viser til at Statnett i februar 2023 har sendt søknad om konsesjon for ombygging og utvidelse av Rana transformatorstasjon. Statnett setter imidlertid som en forutsetning for å gjennomføre utvidelse av Rana transformatorstasjon at det underliggende flimmerproblemet er løst. RME ser både denne klagen og konsesjonssøknaden som ledd i at Statnett oppfyller sin tilknytningsplikt.

RMEs vurdering er at både utbedring av brudd på krav til flimmerintensitet og etablering av nettanlegg for økt kapasitet vil være nødvendig for at krav til hhv. leveringskvalitet og tilknytning av kunder skal overholdes. Denne saken gjelder etter RMEs syn utbedringsplikt for brudd på krav til spenningskvalitet etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1.

6.5 Om hvem som kan utpekes som utbedringsansvarlig

Slik RME vurderer saken, er det fire involverte parter: Celsa, Statnett, Svabo Industrinett og Linea. Dersom det skal plasseres et utbedringsansvar etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1, vil det måtte plasseres hos én eller flere av disse.

Vi redegjør her for hvem vi vurderer *kan* pålegges utbedringsansvar for brudd på krav til flimmer etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1. Etter ordlyden i bestemmelsen forutsetter et slikt utbedringsansvar at det er forhold i «egne anlegg» som er skyld i at kravene til spenningskvalitet ikke kan overholdes.

6.4.1 Linea

RMEs vurdering er at Linea *ikke kan* bli utbedringsansvarlig etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1 for brudd på krav til spenningskvalitet i denne saken. Linea er konsesjonær for 132 kV ledninger mellom Rana stasjon og Svabo stasjon og mellom 132 kV ledning mellom Nedre Røssåga og Svabo stasjon. RME legger til grunn at

Linea sine sluttbrukere er berørt av flimrer. Vår vurdering er at dette ikke skyldes forhold i Linea sine nettanlegg, og at Linea derfor ikke kan pålegges et utbedringsansvar etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1. Vår vurdering er videre at Linea i liten grad kan utføre koblinger i egne nettanlegg for å redusere konsekvensene av flimrer, jf. leveringskvalitetsforskriften § 2-4.

7.4.2. Statnett

Videre er RMEs vurdering at Statnett *ikke kan* pålegges utbedringsansvar etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1 for brudd på krav til spenningskvalitet i denne saken. Vår vurdering er at Statnett som systemansvarlig ikke kan pålegges utbedringsansvar etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1. Statnett har som systemansvarlig et overordnet ansvar for å oppnå en tilfredsstillende leveringskvalitet, jf. systemansvarsforskriften § 4 bokstav e. Vi mener imidlertid at dette ikke omfatter et ev. utbedringsansvar for brudd på krav til spenningskvalitet i enkeltsaker, og særlig ikke i tilfeller der brudd på krav til spenningskvalitet kan tilskrives en enkeltkunde eller et nettselskap.

RMEs vurdering er videre at Statnett som netteier heller ikke kan pålegges utbedringsansvar etter § 2-1 i denne saken. Etter vårt syn er det ikke forhold i Statnett sine nettanlegg som forårsaker brudd på krav til flimmerintensitet. RME ser heller ikke at Statnett kan foreta koblinger i transmisjonsnettet for å minimere konsekvensene av flimrer fra Celsa sin virksomhet, jf. leveringskvalitetsforskriften § 2-4, uten at dette har store negative konsekvenser for den øvrige driften av transmisjonsnettet.

6.4.3 Svabo Industrinett

RMEs vurdering er at Svabo Industrinett *ikke kan* bli utbedringsansvarlig etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1 for brudd på krav til spenningskvalitet i denne saken.

Svabo Industrinett har Celsa tilknyttet som sin kunde og er nettselskapet Celsa har tilknytningsavtale med. Det er videre Svabo Industrinett som er anleggskonsesjonær for Svabo stasjon, og som i dette tilfellet dermed er å betrakte som nettselskapet som etter leveringskvalitetsforskriften § 2-4, så langt som mulig, skal utføre koblinger i egne anlegg for å begrense omfanget av de forholdene som omfattes av leveringskvalitetsforskriften §§ 2-1, 2-2 og 2-3.

Leveringskvalitetsforskriften § 3-5 pålegger imidlertid ikke nettselskap utbedringsansvar, men en plikt til «å sørge for» at verdiene ikke overskrides. Nettselskap skal «sørge for» at flimmerintensiteten er innenfor verdiene fastsatt i forskrift gjennom å utpeke en utbedringsansvarlig etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1, jf. § 2-5 fjerde ledd. De som omfattes av leveringskvalitetsforskriften kan bli utbedringsansvarlig dersom «deres anlegg» er skyld i at bestemmelsene i forskriften ikke kan overholdes, jf. § 2-1 tredje ledd første setning, jf. § 1-2 første ledd.

RME mener at flimmerproblemene ikke har opprinnelse i Svabo Industrinetts anlegg. Utbedringsansvaret etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1 kan derfor ikke pålegges Svabo Industrinett.

6.4.4 Celsa

RMEs vurdering er at Celsa *kan* bli utbedringsansvarlig etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1 for brudd på krav til spenningskvalitet i denne saken. Som redegjort for i punkt 6.3 er RMEs vurdering at Celsa er den primære årsaken til at krav til flimmerintensitet ikke overholdes. Nett kunder kan etter leveringskvalitetsforskriften bli utbedringsansvarlig dersom «deres anlegg» er skyld i at bestemmelsene i forskriften ikke kan overholdes, jf. § 2-1 tredje ledd første setning, jf. § 1-2 første ledd. I punkt 6.3 legger RME til grunn at de forhøyede flimmerverdiene primært har sin opprinnelse i Celsas anlegg.

På bakgrunn av dette mener vi at Celsa kan pålegges utbedringsansvar etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1 for brudd på krav til flimmerintensitet.

6.5 Om behovet for utbedring

Dagens håndtering av flimmer fra Mo Industripark har flere negative virkninger. Flere av disse var kjent da vedtak om tvangsmulkt ble opphevet i 2011. Andre er ikke belyst i den tidligere behandlingen av saken.

For det første gir dagens håndtering spredning av flimmer over et stort område i Nordland. Som redegjort for i punkt 6.3, viser målinger at grenseverdier for flimmerintensitet er overskredet i flere stasjoner i transmisjonsnett. Flimmeret forplanter seg fra transmisjonsnett og helt ned til kunder i lavspenningsnett. Linea mottar jevnlig klager på flimring i belysning fra sluttbrukere i lavspenningsnett. Også Arva informerer på sine nettsider om flimmer i Arvas kraftnett i Nordland.²⁴ Ved opphevelse av tvangsmulkt i 2011 ble det presisert at øvrige nettkunder som klager på flimmer skal få sine saker behandlet etter leveringskvalitetsforskriften § 2-5. RME har mottatt klage fra en sluttbruker hos Linea. Linea anfører at flimmeret stammer fra Celsa sin virksomhet. Etter RMEs vurdering kan verken denne, eller andre saker der misnøye er forårsaket av flimmer fra Celsa sin virksomhet løses uten at det utpekes en utbedringsansvarlig for flimmeret.

For det andre har dagens håndtering negative konsekvenser for systemdriften i området. Dette gjelder dårlig utnyttelse av eksisterende nettanlegg, økte kostnader knyttet til spesialregulering, økte nettap og tilleggsrestriksjoner for gjennomføring av driftstanser. Dette var kjente negative konsekvenser i 2011. Statnett har i klagen oppgitt at merkostnader knyttet til spesialregulering som følge av det fastsatte koblingsbildet har vært 20 MNOK de siste 5 årene (fra 2019).

For det tredje legger flimmerproblematikk restriksjoner for videreutviklingen av kraftsystemet i området. Dette har etter RMEs syn de største samfunnsmessige konsekvensene, fordi tvisten forhindrer videreutvikling av kraftnett i regionen.

6.6 Alternativer for å utbedre flimmerproblemet

Energiklagenemnda viser i sin avgjørelse til at det ikke synes å være gjort nye vurderinger knyttet til hvilke utbedringstiltak som gir den samfunnsøkonomisk laveste kostnaden.

²⁴ [Flimmer i Arvas kraftnett i Nordland](#)

RME legger til grunn at partene er uenige om hva som er egnet løsning på problemet. Både med hensyn til faktisk løsning og i hvilken rekkefølge ev. tiltak bør gjøres. RMEs forståelse er at Statnett mener det uansett må gjennomføres flimmerkompenserende tiltak hos Celsa. Celsa mener på sin side at det må gjennomføres en større mulighetsstudie der nettutvikling og ev. flimmerkompenserende tiltak sees i sammenheng. RME ser det ikke som realistisk at partene blir enige om dette. Vi viser i denne sammenheng til at Celsa, Statnett, Linea og Svabo Industrinett i 2017 inngikk en samarbeidsavtale med mål om å identifisere og prioritere tiltak som vil gjøre det driftsmessig forsvarlig å tilknytte nytt forbruk, samt å sikre at krav til flimmer gitt i leveringskvalitetsforskriften blir ivaretatt.

I oversendelsen av sluttrapporten for dette samarbeidet av 22. januar 2021, fremgår det at Celsa er uenig i rapportens premisser og innhold.

RME mener saken er tilstrekkelig opplyst til å plassere utbedringsansvar etter leveringskvalitetsforskriften § 2-1 for brudd på grenseverdier for flimmerintensitet.

Statnett har vurdert det som ikke rasjonelt å forsterke Rana stasjon uten at det samtidig gjøres tiltak for å redusere flimmer fra Celsa. En forsterkning av Rana stasjon ventet å gi økt nivå av flimmer for kunder lokalt under Svabo. Forsterkning av Rana alene er heller ikke ventet å avhjelpe spredning av flimmer over større avstander verken nordover eller sørover. I sum vil dette alt annet likt øke andre nettkunders eksponering for forskriftsstridig flimmer. Linea mottar allerede jevnlig henvendelser og klager på dette. RMEs vurdering er at dagens situasjon ikke er tilfredsstillende og at det ikke er akseptabelt at øvrige nettkunders eksponering for flimmer øker fra nåværende nivå. Vi vurderer det som overveiende sannsynlig at det vil være tilfelle dersom transmisjonsnettet i Rana forsterkes uten at det samtidig blir gjort flimmerkompenserende tiltak. Dette skyldes at en forsterkning av Rana alt annet likt vil redusere impedansen mellom Celsa og det øvrige nettet, og bidra til redusert demping av flimmeret. RME anser det som lite sannsynlig at forsterkning av Rana alene vil gjøre nettet sterkt nok til at det ikke vil være noen spredning av flimmer fra Celsa.

Ved test av sammenkobling i Svabo ble det målt en kortslutningsytelse fra 2 350 MVA og opptil 3 000 MVA. En tommelfingerregel for å unngå flimmerproblemer fra en lysbueovn er at forholdet mellom kortslutningsytelsen i nettet og ytelsen i ovnen er 80:1.²⁵ Celsa sin lysbueovn er 75 MVA. Gitt denne tommelfingerregelen tilsier det behov for en kortslutningsytelse på minst 6 000 MVA. RME finner på bakgrunn av dette ikke grunn til å betvile Digsilents konklusjon om at det ikke er realistisk å utbedre flimmerproblemet med nettfosterkning alene.

Når det gjelder en ev. direktetilknytning av Celsa til 420 kV-nettet forutsetter dette etablering av nye konsesjonspliktige nettanlegg. Slik RME ser det har Celsa for alle praktiske formål en fysisk direktetilknytning til transmisjonsnettet i dag, ved at de er tilknyttet egen samleskinne i Svabo og alene forsynt fra Rana stasjon gjennom Linea sin 132 kV ledning. Celsa skriver i sine merknader til det varslede vedtaket:

²⁵ Side 153, Handbook of Power Quality, ISBN 978-0-470-06561-7.

«Celsas prinsipielle holdning ligger imidlertid fast hva gjelder identifikasjon av hensiktsmessig tiltak: Etter Celsas syn er en direktekobling i kombinasjon med tilstrekkelig flimmerkompenserende utstyr det eneste robuste alternativet som med viss grad av sannsynlighet vil kunne løse flimmerproblematikken på lang sikt, og samtidig åpne opp for ny kapasitet på en optimal måte, så vel samfunnsøkonomisk som vurdert fra perspektivet for nye kunder.

Dette er også det eneste alternativet hvor Celsa har mulighet til å utvikle egen drift gjennom videreutvikling av stålovn.

RMEs (og Statnetts) motvilje til å vurdere dette alternativet står per i dag (fortsatt) uforklart.»

Hvorvidt en ny direktekobling av Celsas anlegg til 420 kV-nettet er samfunnsmessig rasjonelt vil måtte avgjøres gjennom en ev. konsesjonsbehandling av et slikt tiltak. RME har ikke kompetanse til å foreslå, vedta eller pålegge et slikt tiltak, og dermed omgå NVEs konsesjonsprosess, i en uenighetssak om overholdelse av leveringskvalitetsforskriften.

Samtidig er det etter RMEs vurdering sannsynlig at et STATCOM-anlegg alt annet likt ikke vil avhjelpe problemet fullt ut til enhver tid. Den målte kortslutningsytelsen ved samlet drift i Svabo er under 3 900 MVA, som er nivået GE la til grunn var nødvendig for at et STATCOM-anlegg skulle bidra til å overholde krav til flimmerintensitet. Heller ikke de øvrige leverandørene det er innhentet tilbud fra har, etter hva RME kan se, gitt garanti for å overholde grenseverdiene 100 prosent av tiden.

Kortslutningsytelsen i nettet vil på kort sikt variere med det til enhver tid gjeldende koblingsbilde, uttak og kraftverk som kjører. På lengre sikt vil kortslutningsytelsen avhenge av utviklingen av nettet. Variasjon i kortslutningsytelse på kort og lang sikt unntar etter RMEs vurdering ikke Celsa for utbedringsansvaret for flimmer med opphav i Celsa sitt anlegg. RME vil vurdere dispensasjon fra kravene til flimmerintensitet for de timene kravene ikke kan overholdes selv ved bruk av flimmerkompenserende utstyr på grunn av for lav kortslutningsytelse eller som følge av eventuelle andre forhold Celsa ikke har kontroll over.

7 Kraftsensitiv informasjon

Vi minner om at kraftsensitiv informasjon som sendes via e-post må passordbeskyttes eller ha en annen form for beskyttelse. Passord kan gis til saksbehandler per telefon. Husk også å merke kraftsensitiv informasjon i henhold til bestemmelsene i kraftberedskapsforskriften.

8 Varsel om tvangsmulkt

Dette brevet er også et varsel om tvangsmulkt, i tråd med kravene i forvaltningsloven § 16. Hvis nettselskapet ikke følger vedtaket om retting innen fristen, vil vi vurdere å fastsette en tvangsmulkt, jf. energiloven § 10-3 første ledd og forskrift om leveringskvalitet § 5-2.

RMEs foreløpige vurdering er at tvangsmulkten vil utgjøre 18 000 kr per døgn og løper fra første kalenderdag etter rettingsfristens utløp og fram til det ulovlige forholdet opphører. Tvangsmulktens størrelse er fastsatt skjønnsmessig og vil løpe pr. kalenderdag. Ved utmålingen har RME i vår foreløpige vurdering lagt vesentlig vekt på at flimmer fra Celsa sin virksomhet har store negative konsekvenser for det omkringliggende kraftnettet. Vi gjør oppmerksom på at tvangsmulktens størrelse kan oppjusteres.

Dere kan uttale dere i spørsmålet om tvangsmulkt senest 15. august 2024. Hvis dere har ny informasjon til oss eller vil rette opp i de opplysningene vi har fått tidligere, er det viktig at vi får dette før fristen går ut. Hvis ikke vil vi behandle saken ut fra de opplysningene vi allerede har fått.

9 Klageadgang

Vedtaket kan påklages. Se orientering om rett til å klage på siste side. Frist for å klage er 15. august 2024.

10 Har dere spørsmål?

Send e-post til rme@nve.no hvis dere har spørsmål. Husk å oppgi saksnummer i emnefeltet.

Med hilsen

Eirik Eggum
Overingeniør

Godkjent av Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF
LINEA AS
SVABO INDUSTRINETT AS
CELSA ARMERINGSSTÅL AS

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er etter forvaltningsloven 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. På grunn av fellesferie settes fristen til 15. august 2024. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.